

I Міжнародна науково-практична конференція

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА»**

9 листопада 2018 року

Чернігів-2018

Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти МОНУ
Чернігівський національний технологічний університет
(Україна)
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених Чернігівського національного
технологічного університету (Україна)
ГО «Чернігів Європейський» (Україна)
Гданський університет (Польща)
Факультет авіації, Кошицький технічний
університет (Словаччина)
Національний інститут економічних досліджень (Грузія)
Батумський навчальний університет навігації (Грузія)
Бакинський слов'янський університет (Азербайджан)
Інститут ім. д-ра філ. Яна-У. Сандаля (Норвегія)

Ministry of Education and Science of Ukraine
Institute of Education Content Modernization
Chernihiv National University of Technology
(Ukraine)
Scientific Council of students, PhD-students, doctorate
students and young scientists of Chernihiv National
University of Technology (Ukraine)
NGO «Chernihiv European» (Ukraine)
University of Gdańsk (Poland)
Faculty of Aeronautics of the Technical University of Košice
(Slovak Republic)
National Institute of Economic Research (Georgia)
Batumi Navigation Teaching University (Georgia)
Baku Slavic University (Azerbaijan)
Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute (Norway)

I Міжнародна науково-практична конференція
**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА»**

9 листопада 2018 року

Чернігів-2018

I International Research and Practice Conference
**«COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION OF UKRANE
IN THE CONDITIONS OF INFORMATION SOCIETY»**

November 9, 2018

Chernihiv, 2018

УДК 378:339.137

К64

К64 Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства [Електронний ресурс] : збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 9 листопада 2018 р) / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Текст. і граф. дані. – Чернігів, 2018. – 779 с. – Режим доступу : <https://www.stu.cn.ua>.

УДК 378:339.137

Збірник включає тези I Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства». Тези об'єднані за науковими напрямками: модернізація системи вищої освіти в умовах становлення інформаційної економіки; інтернаціоналізація вищої освіти: тенденції та виклики; Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців в умовах інформаційного суспільства.

Публікація орієнтована на молодих вчених, освітян, аспірантів, студентів та фахівців, зацікавлених у модернізації вищої освіти.

Конференція включена до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2018 році (додаток до листа Інституту модернізації змісту освіти 15.01.2018 № 22.1/10-67).

Конференцію проведено в рамках наукової роботи «Інтегрована модель конкурентоспроможної вищої освіти в Україні за концепцією Quadruple Helix» (державний реєстраційний № 0117U007258) у Чернігівському національному технологічному університеті.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова: **Шкарлет С.М.**, доктор економічних наук, професор, ректор Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Заступник голови: **Казимир В.В.**, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Співголови:

Гейчбайя Б., доктор економіки, асоційований професор, керівник департаменту управління бізнесом Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія)

Голетіані К., кандидат технічних наук, професор, декан факультету логістики Батумського навчального університету навігації (Грузія)

Гонта О.І., доктор економічних наук, професор, директор ННІ економіки Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Дивнич Г.А., голова Громадської організації «Чернігів Європейський» (Україна)

Келемен М., доктор наук, професор, факультет авіації, Кошицький технічний університет (Словаччина)

Кучабський О., доктор наук з державного управління, професор, Гданський університет (Польща)

Новрузов Р.М., доктор філософських наук, професор, проректор з наукової роботи Бакинський слов'янський університет (Азербайджан)

Остапенко Л.А., кандидат юридичних наук, доцент, директор ННІ права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Руденко О.М., доктор наук з державного управління, доцент, директор НДІ публічного адміністрування та менеджменту, професор кафедри менеджменту Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Сандал Ян-У., професор, ректор Інституту ім. доктора Яна-Урбана Сандала (Норвегія)

Сизоненко О.В., кандидат економічних наук, доцент, начальник відділу «Науково-дослідна частина» Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Члени редакційної колегії:

Вербицька А.В., к.н.держ.упр., старший науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Гонта С.В., к.е.н., молодший науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Децюк Т.М., к.пед.н., доцент, доцент кафедри соціальної роботи Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Ревко А.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри соціальної роботи Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Холявко Н.І., к.е.н., доцент, провідний науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Шестаковська Т.Л., к.е.н., провідний науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Матеріали представлені в авторській редакції. Автори несуть відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел та посилання на них.

© Чернігівський національний технологічний університет, 2018

UDC 378:339.137

Competitiveness of higher education of Ukraine in the conditions of information society [Electronic resource] : the collection of abstracts of the First International Research and Practice Conference (Chernihiv, November 9, 2018) / Chernihiv National University of Technology – Text and graphic data. – Chernihiv, 2018. – 779 p. – URL : <https://www.stu.cn.ua>.

UDK 378:339.137

The collection includes abstracts of the First International Research and Practice Conference “Competitiveness of higher education of Ukraine in the conditions of information society”. The abstracts are divided into scientific directions as: modernization of the system of higher education in the conditions of information economy; internationalization of higher education: trends and challenges; formation of the professional competences of future specialists for the conditions of information society.

The publication is oriented on young scientists, academicians, postgraduates, students and specialists who are interested in higher education modernization.

The Conference is included into the List of scientific conferences on the issues of higher education and science in 2018 (annex to the letter of the Institute of Education Content Modernization of MES of Ukraine 15.01.2018 № 22.1/10-67).

The Conference is held in the frameworks of scientific projects «Integrated model of competitive higher education in Ukraine by the concept Quadruple Heli» (state registration № 0117U007258) in Chernihiv National University of Technology.

EDITORIAL BOARD

Chairman: Serhiy Shkarlet, Doctor of Economics, Professor, Rector of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Deputy Chairman: Volodymyr Kazymyr, Doctor of Technological Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Co-Chairmen:

Badri Gechbaia, Doctor of Economics, Associate Professor, Head of Department of Business Administration of Batumi Shota Rustaveli State University (Georgia)

Ketevan Goletiani, Doctor of Technical Science, Professor, Dean of the Faculty of Logistics of Batumi Navigation Teaching University (Georgia)

Miroslav Kelemen, Dr.h.c. prof. Ing., DrSc. MBA, LL.M.

Brigadier General (ret.), Professor at the Faculty of Aeronautics, Technical University of Košice (Slovak Republic)

Alexander Kuchabsky, Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, University of Gdansk (Poland)

Jan-Urban Sandal, Fil. Dr., Professor, Rector of Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute (Norway)

Rafiq Novruzov, Doctor of Philosophy, Professor, Vice-Rector in Scientific Work Baku Slavic University (Azerbaijan)

Olena Honta, Doctor of Economics, Professor, Head of the Educational-Scientific Institute of Economics of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Liudmyla Ostapenko, PhD in Legal Sciences, Associate Professor, Head of the Educational-Scientific Institute of Law and Social Technologies of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Olha Rudenko, Doctor of Public Administration, Associate Professor, Director of SRI of Public Administration and Management, Professor of the Department of Management of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Hanna Dyvnych, Head of NGO “Chernihiv European” (Ukraine)

Olena Syzonenko, PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department «Scientific-Research Centre» of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Members of editorial board:

Anna Verbytska, PhD in Public Administration, Senior Scientific Worker, Associate Professor of the Department of Social Work of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Serhii Honta, PhD in Economics, Junior Scientific Worker of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Tetiana Detsiuk, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Alona Revko, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Nataliia Kholiavko, PhD in Economics, Leading Scientific Worker of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Tetiana Shestakovska, PhD in Economics, Leading Scientific Worker of Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Materials are presented in author's edition. Authors are responsible for the veracity of presented material and for appropriate citation and references.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Басенко А.В., Спічак А.С., Мороз В.М., РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ.....	17
Бачинська О. М., МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	20
Беліченко А. О. Янченко Н.В. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	22
Близнюк В.В. РИНОК ПРАЦІ ТА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	
Богашко О. Л. МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	23
Божидай І.І., Устіловська А.С. РЕФОРМА ОСВІТИ ЯК ОСНОВА АДАПТИВНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	28
Бородина Д.Н., Яцевич Н.В. МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОВЕДЕНИЮ МАРКЕТИНГОВОГО ИССЛЕДОВАНИЯ РАБОТОДАТЕЛЕЙ УЧРЕЖДЕНИЯМИ ОБРАЗОВАНИЯ.....	30
Бурлай Т.В. СОЦИАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ В СФЕРЕ ЗАНЯТОСТИ И ОБРАЗОВАНИЯ.....	33
Гернего Ю.О., Діба О.М. ЕНДАВМЕНТ В ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	36
Гонта С.В. ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ІРЛАНДІЇ.....	38
Грубляк О.М. ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	40
Денисенко О.Д. CLOUD STORAGE IN EDUCATION.....	42
Дерев'янюк В.М. НАСКІЛЬКИ ЕФЕКТИВНО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ?.....	45
Дзяна Г.О., Дзяний Р.Б. ДОМІНАНТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	47
Дирда К.В. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	49
Долик К.М., Бажанова Н.В. КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯК ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	51
Данченко С.Н. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ УНИВЕРСИТЕТОВ С ПРАВИТЕЛЬСТВОМ И БИЗНЕСОМ.....	52
Сторова О.В., Дорошенко А.П., Кончаковський Є.О. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ.....	54
Зайцева С.С. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ЗВО В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	56
Зиміна С.В. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗВО УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ.....	57
Злотникова Л.М. ВЫСШЕЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	59
Кантур А.І. КОГНІТИВНА ЕКОНОМІКА, ЯК НАСТУПНИЙ КРОК ДО РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	61
Карпенко А.В. ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ, ВИЩОЇ ОСВІТИ, БІЗНЕСУ, ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА.....	63
Кирилюк Ю.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ І ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙ В УКРАЇНІ.....	66
Когтева У.А. ОСОБЕННОСТИ КОММУНИКАЦИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ МЕДИАПРОСТРАНСТВЕ НОВОГО ТИПА.....	68
Колодійчук А.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У СФЕРІ ОСВІТНЬОГО АУДИТУ.....	70
Кравченко О.О. ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	73
Криворотенко А.В., Левченко О.М. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ФАХІВЦЯМИ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	76
Крикун К.С., Фартушина А.В., Ювковецька Ю.О. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ І ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	78

Таблиця 2

Рівень надмірної/недостатньої кваліфікації зайнятих в 2016 р., %

Основні групи професій	Надмірна кваліфікація	Недостатня кваліфікація
Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі)		56,10%
Професіонали	16,80%	30,40%
Фахівці	8,9%	51,30%
Технічні службовці	12,40%	58,50%
Працівники сфери торгівлі та послуг	5,60%	26,60%
Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарства, риборозведення та рибальства	19,90%	58,10%
Кваліфіковані робітники з інструментом	17,70%	29,90%
Робітники з обслуговування, експлуатації та контролю за роботою технічного устаткування, складання	20,90%	25,50%
Найпростіші професії або не мають професії	54,20%	

Джерело. Розраховано автором за даними Держслужби статистики

Оскільки цифрова економіка є найбільш вдалим інструментом підвищення продуктивності праці, в тому числі через механізм створення високопродуктивних робочих місць в світі, можна зробити висновок, що наявний високоосвічений потенціал робочої сили може бути використаний саме в цій галузі. Недостатній рівень соціальної захищеності може бути компенсований впровадженням нових принципів політики соціальної якості.

Поширення цифрових відносин посилює вимоги до якісних компонентів робочої сили та рівня їх підготовки. Новий підхід до навчання в цифровій економіці передбачає впровадження змін на всіх рівнях освітнього процесу. Базою повинна стати цифрові компетенції та прикладні практичні навички. На професійному рівні це потребує інтеграції з компаніями-лідерами цифрового ринку, за допомогою яких мають бути визначений перелік цифрових компетенцій, надана площадка для стажування та оцінки якості підготовлених фахівців. Система освіти повинна забезпечити суспільству впевнений перехід до цифрової епохи, орієнтованої на ріст продуктивності, нові типи праці, потреби, що є можливим завдяки впровадженню в освітній процес усіх прошарків населення, формуючи індивідуальні маршрути навчання, управління власними результатами, віртуальну і доповнену реальність.

Список використаної літератури

1. The Future of Work Data sources: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2018.pdf
2. Technology, jobs, and the future of work. — URL: <https://www.mckinsey.com/global-themes/employment-and-growth/technology-jobs-and-the-future-of-work>.
3. Зайнятість через цифрові платформи в Україні. Проблеми та стратегічні перспективи. Міжнародна організація праці, 2018 р – Електронний ресурс. Режим доступу. https://www.kiis.com.ua/materials/pr/15082018_ILO_report/wcms_ukr.pdf

Богашко О. Л., к. е. н., доцент,

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Помітна активізація виробництва у високотехнологічних секторах економіки всіх розвинених країн суттєво збільшила попит на фахівців технічного профілю, основу підготовки яких формують точні науки, перш за все – математика. Внаслідок цього з'явилася ще одна тенденція – формування попиту на ринку праці на інтелектуалів з математичною

підготовкою, здатних формулювати і практично вирішувати складні завдання з безліччю заздалегідь прорахованих цілей.

При еволюційному розвитку економіки, зміни на ринку праці теж відбуваються плавно: як правило, прогнозовані зміни в техніці і технології реалізуються протягом декількох років, і за цей період суспільна система встигає підготувати необхідних для обслуговування цих нововведень фахівців (загальновідома практика попереднього замовлення навчальним закладам різного типу на підготовку нових робітничих професій, інженерів, менеджерів і т. д.). Однак нові виклики в економіці багатьох країн різко скоротили час підготовки затребуваних у великій кількості фахівців, що мають сучасну освіту.

Громадськості регулярно і в різній формі подається надзвичайно великий обсяг інформації широкого спектру: спеціальності і спеціалізації в навчальних закладах різного рівня; умови навчання, гарантії, привілеї різним категоріям студентів; розмір інформаційного фонду, характеристики інформаційних систем для користування власними і зовнішніми фондами; інші характеристики (розмір території, наявність паркової зони, умови проживання, харчування, дозвілля, параметри системи охорони і т. д.); відомості про професорсько-викладацький склад, наукові досягнення і можливості, традиції, успіхи випускників різних років і т. д. Такі відомості, як обсяг набору і конкурс подаються зазвичай ближче до початку навчального року або початку циклу навчання.

В абсолютній більшості люди, що навчаються в університетах і коледжах, здобуття вищої освіти пов'язують із отриманням диплома бакалавра за відповідною спеціальністю. Інша справа, що тепер, для серйозної кар'єри такої освіти недостатньо; залишається лише вирішення питання пріоритетності при виборі ступеня післядипломного навчання – MBA або PhD (доктор філософії).

Незважаючи на певні відмінності між цими ступенями, вони визнаються всіма компаніями, тобто є практично рівними з точки зору забезпечення успішної кар'єри в західних країнах. Інтерес до фахівців з такими ступенями стали проявляти і деякі українські компанії, особливо представництва західних компаній, інтереси яких пов'язані з фінансами і фондовим ринком (при тому, що на офіційному рівні ці ступені не визнаються, всупереч розрекламованим свого час зобов'язаннями України вступити в європейський освітній простір і виконувати Болонські угоди).

До навчання на ступінь MBA допускаються фахівці, що мають досвід роботи на керівних посадах. У програмах акцент зроблений на поглиблену систематизацію навичок управління компанією і її підрозділами. У строгому сенсі MBA – це не вчений ступінь, а сертифікат відповідності вимогам управлінської діяльності на середніх і вищих рівнях компанії [1, с. 16].

У числі визначальних факторів, від яких залежать перспективи розвитку української системи освіти, на перший план висувається проблема якості підготовки фахівців. Вона суттєво актуалізується у зв'язку з постійно зростаючою конкуренцією між вузами та новими вимогами ринку праці.

Знання, культура та моральність, які виступають важливою складовою інтелектуального капіталу, формуються у системі вищої освіти та професійної підготовки. Незважаючи на позитивні зміни у сфері української освіти та науки, нові закони та реформи в цій галузі, освітній рівень населення знижується.

Основною проблемою української вищої освіти є її значна невідповідність потребам суспільства. Структура підготовки бакалаврів та магістрів не враховує реальних потреб ринку праці. Внаслідок цього значна частина випускників на працює за спеціальністю і змушена витратити час та гроші на перепідготовку. Багато студентів розглядають вищу освіту лише як шлях до одержання диплома.

Враховуючи часткове скорочення діяльності великих промислових підприємств, можна зробити висновок, що за останнє десятиліття ситуація навряд чи суттєво покращилась. Як раніше, так і сьогодні, структура зайнятості населення України не відповідає вимогам постіндустріальної економіки, де найбільшу частку в структурі зайнятості повинна

становити інформаційна сфера, а в професійній структурі мусить постійно зростати питома вага висококваліфікованих фахівців.

Відтворення людського капіталу значною мірою здійснюється завдяки ринку праці, адже він є основною сферою, де людина може реалізувати особистий інтелектуальний капітал, а за посередництвом організації – організаційний капітал.

Проаналізувати структуру зайнятості населення України за професійними категоріями в економіці, за умов припинення висвітлення таких статистичних даних, досить складно. Можна лише зауважити, що в минулому десятилітті професійний склад був нерациональним і, що найгірше, тенденції його змін були вкрай негативні для відтворення людського капіталу України. Постійно скорочувалась частка професіоналів, фахівців, кваліфікованих працівників сільського та лісового господарства, робітників з обслуговування технологічного устаткування та технічних службовців. Натомість різко зростала частка працівників найпростіших професій та кількість працівників торгівлі та послуг, яка по суті, не впливала на розвиток та формування інформаційного суспільства та економіки знань.

Враховуючи часткове скорочення діяльності великих промислових підприємств, можна зробити висновок, що за останнє десятиліття ситуація навряд чи суттєво покращилась. Як раніше, так і сьогодні, структура зайнятості населення України не відповідає вимогам постіндустріальної економіки, де найбільшу частку в структурі зайнятості повинна становити інформаційна сфера, а в професійній структурі мусить постійно зростати питома вага висококваліфікованих фахівців.

Натомість, аналізуючи попит та пропозицію робочої сили за професійними групами (табл. 1), можна зазначити, що найменше навантаження на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) у працівників таких професій: кваліфіковані робітники з інструментом – 5 осіб, професіонали – 7 осіб, фахівці – 9 осіб, працівники сфери торгівлі та послуг – 11 осіб на одне робоче місце [3, с. 126].

Такі статистичні показники вражають, особливо в той час, коли більшість розвинутих країн цілеспрямовано реформують свою імміграційну політику так, щоб полегшити переїзд в країну інженерів, вчених прикладних спеціальностей, математиків, вчителів з природничих наук і інших фахівців, інтелектуальний потенціал яких заздалегідь вивчається і оцінюється.

Таблиця 1

Попит та пропозиція робочої сили за професійними групами

Професійні категорії	Кількість зареєстрованих безробітних, тис.		Потреба роботодавців у працівниках для заміщення вільних робочих місць (вакантних посад), тис.		Навантаження на одне вільне робоче місце (вакантну посаду), осіб	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
<i>Усього</i>	490,8	390,8	25,9	36,0	19	11
Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі)	67,1	64,5	1,9	2,7	35	24
Професіонали	43,0	33,2	3,8	4,7	11	7
Фахівці	49,3	36,6	2,8	3,9	17	9
Технічні службовці	30,2	20,4	1,2	1,6	26	12
Працівники сфери торгівлі та послуг	73,8	54,9	4,2	4,8	18	11
кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства	24,3	21,7	0,3	0,4	74	55
Кваліфіковані робітники з інструментом	48,9	35,9	5,2	7,9	9	5
Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин	82,4	70,4	3,8	5,8	22	12
Найпростіші професії	71,8	53,2	2,7	4,2	26	13

На світовому ринку праці, на відміну від українського, позначилися тенденції досить значного зростання попиту на робочу силу, підготовленої для вирішення широкого кола інтелектуально набагато складніших завдань управління і відтворення науково-

технологічних інновацій. Розвинені країни не в однаковій мірі виявилися готовими забезпечити цей попит своєчасною і якісною пропозицією, в зв'язку з чим в кожній ведеться робота з реформування та якісного вдосконалення систем підготовки національних кадрів. Дефіцит часу у вирішенні цих завдань змусить деякі з розвинених країн активізувати процеси науково-технічної імміграції.

З цих позицій успіх України у досягненні конкурентоспроможності залежить від її здатності якомога швидше адаптувати свій потенціал у сфері створення, використання та розповсюдження знань до потреб національної економіки.

Список використаних джерел

1. Антошкіна Л. И. Новые тенденции на мировом рынке интеллектуального труда / Л. И. Антошкіна // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – №4 (16). – С. 12 – 21
2. Богашко О. Л. Модернізація освітньої системи як відповідь на нові запити світового ринку інтелектуальної праці / О. Л. Богашко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія “Міжнародні економічні відносини та світове господарство”. Випуск 18. Частина 1. – Ужгород : Видавничий дім „Гельветика”, 2018. – С. 53 – 57.
3. Статистичний щорічник України за 2016 рік. Державна служба статистики України. – Київ, 2017. – 611 с.

Божидай І.І., асистент
Устіловська А.С., викладач

Харківський національний університет будівництва та архітектури
(м. Харків, Україна)

РЕФОРМА ОСВІТИ ЯК ОСНОВА АДАПТИВНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

В зв'язку зі змінами в країні та світі у ХХІ столітті докорінно змінились і потреби економіки, але незмінними залишились підходи до освіти. Сучасна українська система навчання дає можливість здобути багаті сукупні знання за різним спрямуванням, але не дає здобувачам розуміння того, як можливо за їх допомогою реалізуватися у житті. Навчальний процес у закладах освіти не відповідає сучасним вимогам ані ринку праці, ані економіки в цілому.

Наукові та освітні заклади характеризуються відсутністю повного цільового фінансування та комплексних програм державної підтримки, недостатнім рівнем матеріально-технічного забезпечення, не якісним менеджментом та не ефективним управлінням. Вітчизняна наука, та безпосередньо вищі навчальні заклади, як осередки формування наукового потенціалу, втратила зв'язок з виробництвом. Відсутність механізмів реалізації креативних ідей та результатів винахідницької діяльності на базі підприємств призводить до втрати жаги у вчених до наукових пошуків.

Загальна чисельність випускників Закладів вищої освіти (ЗВО) має тенденцію до спаду, за останні 10 років їх кількість скоротилась більше ніж на 100 тис. осіб (рис. 1).

Що стосується кількості аспірантів, то їх чисельність з кожним роком скорочується, так у 2016 році кількість аспірантів складала 25963 особи, а у 2017 році вже 24786 осіб, що на 4,5% менше. Якщо проаналізувати кількість аспірантів та докторантів за останні 10 років, то можна зазначити стрімке зниження їх чисельності (рис. 2).

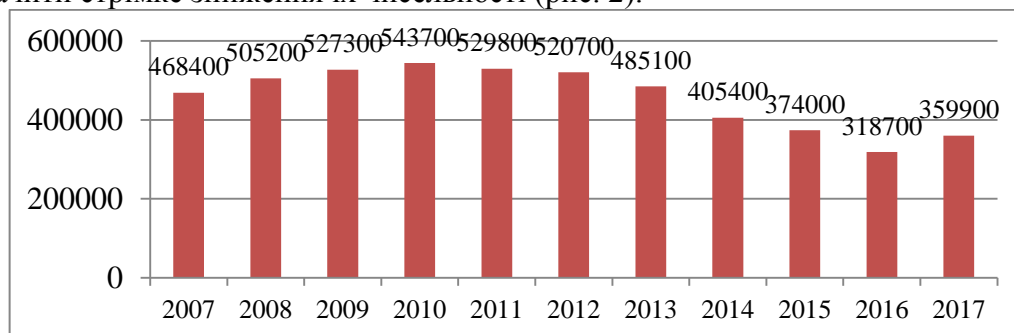

Рисунок 1 – Кількість випускників ЗВО за 2007-2017 роки.

Джерело [3]